

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 12. prosinca 2022.
(OR. en)

15946/22

MOG 140
COPS 609
CFSP/PESC 1707
COHAFA 120
RELEX 1720
YEMEN 2

ISHOD POSTUPAKA

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Za: Delegacije

Predmet: Zaključci Vijeća o Jemenu

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o Jemenu koje je Vijeće usvojilo na sastanku održanome 12. prosinca 2022.

ZAKLJUČCI VIJEĆA O JEMENU

1. Podsjećajući na prethodne zaključke Vijeća o Jemenu iz 2018. i 2019., EU pomno i s velikom zabrinutošću prati razvoj događaja u toj zemlji u kontekstu kontinuiranog zastoja u političkoj situaciji. Od posljednjih zaključaka Vijeća suradnja EU-a s Jemenom proširila se i produbila. EU i njegove institucije ključni su akteri u međunarodnoj potpori mirovnim naporima UN-a, kao i u humanitarnim pitanjima.
2. EU ponovno potvrđuje svoju principijelnu predanost jedinstvu, suverenitetu, neovisnosti i teritorijalnoj cjelovitosti Jemena te podupiranju mirovnih napora UN-a i posebnog izaslanika Ujedinjenih naroda Hansa Grundberga u naporima u vezi s posredovanjem. To uključuje blisku suradnju posebnog izaslanika UN-a, institucija EU-a i država članica EU-a. Učinak angažmana EU-a dodatno je povećan zastupljenošću u ključnim međunarodnim formatima o Jemenu i suradnjom s ključnim regionalnim i međunarodnim partnerima. EU podupire predsjednika Rashada Al-Alimija i jedinstvo Predsjedničkog vijeća (PLC).
3. Podsjećajući na Zaključke Vijeća o Zajedničkoj komunikaciji o strateškom partnerstvu sa Zaljevom od 20. lipnja 2022.¹, EU potvrđuje važnost Jemena u kontekstu izgradnje strateškog partnerstva sa zemljama u regiji Zaljeva, među ostalim u području globalnih humanitarnih i razvojnih potreba te globalnih i regionalnih sigurnosnih izazova. Promicanje mira i stabilnosti, uključujući pomorsku sigurnost, i smirivanje napetosti u široj regiji Zaljeva prioriteti su Europske unije. EU nadalje potvrđuje svoju ambiciju da se uključi u produbljeni dijalog i koordinaciju s regionalnim akterima radi promicanja regionalne sigurnosti i stabilnosti. S obzirom na utjecaj sukoba u Jemenu na regionalnu sigurnost i stabilnost, EU poziva međunarodne i regionalne aktere da konstruktivno surađuju s jemenskim stranama i pohvaljuje napore Vijeća za suradnju u Zaljevu i susjednih zemalja u podupiranju postizanja mira u Jemenu.

¹ JOIN (2022) 13 final, objavljeno 18. svibnja 2022.

4. Suradnja EU-a s Jemenom povezana je s temeljnim interesima i obvezama EU-a, uključujući: podupiranje mira i međunarodnog poretka utemeljenog na pravilima; humanitarni imperativ pružanja potpore jemenskom narodu; provedbu Programa o ženama, miru i sigurnosti diljem svijeta; važnost Jemena za ključne morske lance opskrbe energijom i drugom robom, cilj osiguravanja sigurnosti i stabilnosti regije Zaljeva te Crvenog mora i Roga Afrike i potrebu za sprečavanjem daljnjeg širenja terorističkih organizacija.
5. EU naglašava potrebu za odgovorom na humanitarni imperativ u pružanju potpore jemenskom narodu. Međunarodni odgovor i dalje je u velikoj mjeri nedovoljno financiran, što uključuje pružanje humanitarne pomoći i potporu razvoju u Jemenu. EU je predan i povećanju razvojne pomoći, u skladu s mirovnim procesom, i daljnjem doprinosu ponovnoj izgradnji jemenskoga gospodarstva nakon što se postigne trajno političko rješenje sukoba. Dodatna usmjerenost na žene i djevojčice bit će ključna.
6. EU ponovno potvrđuje svoju predanost mirovnom procesu pod vodstvom UN-a i uključivom rješenju. Iako su 2022. iznesena očekivanja za pokretanje mirovnog procesa na temelju primirja o kojem je pregovarao posebni izaslanik UN-a, EU izražava žaljenje zbog toga što se to još nije ostvarilo. EU pohvaljuje konstruktivan pristup jemenske vlade tijekom primirja i stalne napore regionalnih aktera, posebno Saudijske Arabije i Omana, u pogledu produljenja primirja. EU ponovno ističe svoju snažnu potporu posebnom izaslaniku UN-a Hansu Grundbergu i poziva strane da nastave konstruktivno surađivati s njim. Napore treba usmjeriti na održiv prekid vatre te je potrebna potpora prijedlozima posebnog izaslanika UN-a o trostranom okvirnom procesu (politički, sigurnosni i gospodarski) kako bi se postiglo pravedno i uključivo rješenje sukoba u Jemenu, uz potpuno, smisljeno i ravnopravno političko sudjelovanje žena na svim razinama. Potpora EU-a temelji se na integriranom pristupu koji obuhvaća sve smjerove i usmjeren je na potporu i koordinaciju posredovanja, kao i na inicijative za dijalog i prekid vatre.

7. EU poziva Hute da odustanu od maksimalističkih stajališta i konstruktivno surađuju s posebnim izaslanikom UN-a te naglašava važnost ponovnog uvođenja i daljnjeg proširenja primirja, kao i održavanja i proširenja svih popratnih mjera, uključujući ponovno otvaranje cesta u Taezu i drugim pokrajinama, pošiljke goriva koje ulaze u luku Hodeida i komercijalne letove u Sanu i iz nje.
8. Zabrinut zbog toga što je primirje o kojem su se strane dogovorile 2. travnja 2022. isteklo 2. listopada i oštro osuđujući opetovane napade Huta bespilotnim letjelicama na lučku infrastrukturu u Jemenu, počevši s napadom na luku Al-Dabba 21. listopada, EU posebno poziva Hute da poslušaju poziv posebnog izaslanika UN-a na mir i suzdržanost dok se nastavljaju pregovori o obnovi i produljenju primirja. Svi napadi moraju se prekinuti. Napadi ili prijetnje napadima na civilnu infrastrukturu kao što su postrojenja naftnih kompanija i komercijalni pomorski promet koji se odvija u regiji neprihvatljivi su, među ostalim s obzirom na važnost pomorske sigurnosti. Vijeće sigurnosti UN-a, koje utjelovljuje međunarodnu zajednicu u pitanjima mira i sigurnosti, označilo je napad počinjen 21. listopada kao teroristički napad. EU ponovno izražava zabrinutost zbog širenja sofisticirane tehnologije projektila i bespilotnih letjelica u regiji.
9. EU će nastaviti podupirati međunarodnu radnu skupinu za prekid sukoba koja okuplja UN, države članice EU-a, SAD i druge međunarodne partnere, kao i koordinacijski mehanizam među akterima u posredovanju u okviru „drugog puta” koji je zatražio posebni izaslanik UN-a. Ključno je podupirati potpuno, smisleno i ravnopravno političko sudjelovanje žena na svim razinama u uključivim pregovorima u kojima sudjeluju svi dionici, uključujući civilno društvo, žene i mlade.
10. EU je predan teritorijalnoj cjelovitosti Jemena i potrebi za uključivim rješenjem, podupire napore predsjednika Al-Alimija i poziva sve strane, uključujući Južno prijelazno vijeće, da uvide temeljnu važnost jedinstva Predsjedničkog vijeća za trajni mir u Jemenu.
11. U širem kontekstu EU je pozdravio pozitivno glasovanje Jemena u Općoj skupštini UN-a u kojemu se osuđuje ruska agresija na Ukrajinu i naglašava važnost njegove kontinuirane potpore teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine i zaštiti međunarodnog poretka utemeljenog na pravilima na multilateralnim forumima.

12. EU poziva sukobljene strane da se suzdrže od bilo kakvih neprijateljstava i da u potpunosti poštuju međunarodno humanitarno pravo. EU poziva strane da oslobode djecu koju su unovačile oružane snage i da surađuju s UN-om i drugim humanitarnim organizacijama na reintegraciji te djece u njihove zajednice. Strane moraju osigurati potpunu i pravilnu zaštitu civila, posebno žena i djece te pripadnika manjina, uključujući vjerske manjine, kao i migranata, tražitelja azila, interno raseljenih osoba i izbjeglica u Jemenu.
13. EU je i dalje iznimno zabrinut zbog katastrofalnog humanitarnog stanja u Jemenu, gdje preko 70 % stanovništva treba humanitarnu pomoć, a više od polovine stanovništva suočava se s ozbiljnom nesigurnošću opskrbe hranom. EU poziva strane da svim osobama kojima je potrebna pomoć, uključujući osobe s invaliditetom, u svim pogođenim pokrajinama, osiguraju potpun, siguran, brz i neometan pristup humanitarnoj pomoći i osoblju, u skladu s međunarodnim humanitarnim pravom i humanitarnim načelima, bez diskriminacije. EU poziva na hitno ukidanje glavnih administrativnih i birokratskih ograničenja diljem zemlje, koja otežavaju pristup humanitarnoj pomoći i razvojne aktivnosti, kao i na oslobađanje trenutnog i bivšeg međunarodnog i lokalnog osoblja humanitarnih organizacija. Neprihvatljiva su dodatna ograničenja, kao što je takozvani mahram, koja su Huti nametnuli prije svega humanitarnim radnicama.
14. EU je zabrinut zbog učinaka koje ruska agresija na Ukrajinu ima na Jemen u pogledu sigurnosti opskrbe hranom te traži rješenja za ublažavanje učinka ovog rata na cjelovitost lanaca opskrbe hranom i globalne proizvodne kapacitete. Unatoč novim humanitarnim potrebama u Europi uzrokovanim ruskim agresivnim ratom protiv Ukrajine, EU će povećati humanitarnu potporu Jemenu za 2022. i 2023. Od početka sukoba u Jemenu EU je pružio pomoć u iznosu od preko 1,3 milijarde EUR pomoći te je i dalje zabrinut zbog teškog humanitarnog stanja u zemlji.
15. EU ponovno poziva sve donatore da financijsku potporu usmjere putem multilateralnog humanitarnog sustava, čime se osigurava dobro koordinirano i djelotvornije humanitarno i razvojno djelovanje. EU u potpunosti podupire ulogu i prisutnost UN-a, kao i drugih humanitarnih i razvojnih organizacija, i njihovo djelovanje u svim dijelovima zemlje.

16. Danas je glavni pokretač humanitarnih potreba u Jemenu stanje gospodarstva za koje je potreban strukturni i dugoročni pristup. EU poziva stranke i nacionalne, regionalne i međunarodne aktere da pristupe rješavanju teškoga gospodarskog stanja u Jemenu te je i dalje spreman i odlučan podupirati gospodarske elemente mirovnih napora i dugoročnog oporavka.
17. EU naglašava potrebu za kontinuiranim neovisnim i nepristranim praćenjem ljudskih prava i dokumentiranjem ozbiljnih kršenja te potpunom integracijom odgovornosti i tranzicijskog pravosuđa u mirovni proces, podsjećajući na ključnu ulogu žena. Poziva jemenske strane, zemlje u regiji i širu međunarodnu zajednicu da to pitanje zadrže na dnevnom redu i nastave istraživati mogućnosti za uspostavu neovisnog mehanizma za sprečavanje i rješavanje nekažnjavanja kršenja i povreda ljudskih prava kako bi se izbjegla daljnja patnja jemenskog naroda. EU poziva strane da sprečavaju seksualno nasilje povezano sa sukobima i preuzmu obveze u pogledu pozivanja počinitelja na odgovornost.
18. EU poziva sve aktere, posebno Hute, da oslobode otete osobe i sve osobe koje su nezakonito ili proizvoljno lišene slobode. Mora se okončati mučenje, seksualno i rodno uvjetovano nasilje, među ostalim nad borcima za ljudska prava i novinarima. EU također poziva jemensku vladu i Hute da nastave s daljnjim razmjenama zatvorenika.
19. EU ponovno ističe svoju punu potporu mehanizmu Ujedinjenih naroda za provjeru i inspekcije u Jemenu (UNVIM), nastavit će s financijskim doprinosima te potiče i druge donatore pruže potporu. EU poziva jemensku vladu i koaliciju da podrže UNVIM u provedbi njegovih operativnih aktivnosti inspekcije i provjere u Hodeidi, Džiddi i Luci kralja Abdullaha.
20. EU pozdravlja činjenicu da su osigurana odgovarajuća financijska sredstva za početak prve faze za rješavanje prijetnji koje predstavlja tanker FSO SAFER. EU podupire napore pod vodstvom UN-a za provedbu dogovorenog rješenja. EU poziva Ujedinjene narode da pojačaju svoje napore u izvršenju plana. Dotad bi trebalo razmotriti i planiranje djelovanja u nepredvidivim situacijama u slučaju istjecanja, požara ili eksplozije jer opasnosti za okoliš mogu imati katastrofalne posljedice.

21. Pomorska sigurnost snažno utječe na međunarodnu pomorsku trgovinu. EU je spreman pojačati napore za izgradnju povjerenja i promicanje pomorske sigurnosti i zaštite u široj regiji Zaljeva i Crvenom moru. Tome će doprinijeti operacija EUNAVFOR Atalanta i provedba koncepta koordinirane pomorske prisutnosti u sjeverozapadnom Indijskom oceanu, kao i pojačana suradnja i koordinacija s aktualnom inicijativom informiranosti o stanju u pomorstvu u Hormuškom tjesnacu pod europskim vodstvom, koje se međusobno nadopunjuju.
-